

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ольга Комар
(м. Умань, Україна)

Сучасний стан методики навчання іноземних мов і накопичені знання викликають необхідність у поверненні до концепції комунікативного навчання. З урахуванням перспектив розвитку економіки та соціальної сфери, сьогодні, важливо сформувати у студентів нові професійні та особистісні якості, такі як системне творче мислення, екологічну, інформаційну культуру, мовну та комунікативну компетентність, здатність до самоаналізу. Враховуючи те, що це можна досягти лише за рахунок комунікативного підходу, мета якого полягає в тому, щоб навчитися вільно орієнтуватися в іншомовній сфері та адекватно реагувати у різних ситуаціях, ми вважаємо доцільним саме його використання під час навчання англійської мови.

Перш за все, варто розглянути поняття «комунікативне навчання» та «комунікативно-орієнтоване навчання» іноземних мов.

Комунікативне навчання іноземних мов являє собою процес навчання на основі завдань комунікативного характеру, тобто спілкування. Комунікативно-орієнтоване навчання має за мету навчити іншомовній комунікації, тобто спілкуватися іноземною мовою, використовуючи для цього усі (не тільки комунікативні) необхідні завдання та приклади [4; 80].

На практиці, навчання на основі лише комунікативних завдань майже не зустрічається. Тому, вищезазначені поняття поступово стають синонімічними.

Отже, сьогодні, завдання викладача полягає у досягненні головної мети навчання іноземної мови: навчитися орієнтуватися в іншомовному середовищі та уміти адекватно діяти в різних ситуаціях в процесі комунікації.

Аби добре володіти іноземною мовою, потрібно створити реальні життєві ситуації (тобто те, що називається принципом автентичного спілкування), які будуть стимулювати вивчення матеріалу та виробляти адекватну поведінку. Отож, готувати студентів до участі в процесі іншомовної комунікації потрібно

в умовах спілкування іноземною мовою на заняттях. Саме це і визначає сутність комунікативного навчання, що полягає в тому, що процес навчання виступає моделлю процесу спілкування.

Комунікативний підхід є гарною мотивацією для тих, хто вивчає мову, адже має на меті зацікавити їх вивчати мову за рахунок накопичення і розширення їх знань та досвіду. Студенти повинні бути готові використовувати мову для реальної комунікації поза межами занять, наприклад, під час поїздки за кордон чи запрошенні гостей-іноземців до себе додому, під час переписки тощо. При цьому поняття комунікативності, за словами І.Л. Біма, «являє собою не лише встановлення соціальних контактів за допомогою мови, оперування туристичною мовою. Це долучення особистості до духовних цінностей інших культур – через спілкування та читання» [1; 7]. Цей підхід подобається студентам через можливість зосередитися на темах, які їх цікавлять і виборі текстів та завдань для досягнення мети програми. Комунікативні навички студентів розвиваються через вирішення ними важливих реалістичних завдань, успішне виконання яких підвищує їх впевненість у себе та свої сили.

Комунікативна методика сприяє швидкому оволодінню навичками усного мовлення. Це забезпечується за рахунок засвоєння різних видів монологічного мовлення, типових діалогів та форм моделювання мови. Отож, на першому місці стоїть конкретна мовленнєва модель. Головною складовою заняття і усієї стратегії навчання за цією методикою є акт говоріння.

Особливості комунікативного підходу навчання іноземним мовам найбільш чітко відображаються в положеннях, які містять важливі передумови навчальної діяльності, необхідних для побудови теорії навчання, основою для розробки відповідного метода та орієнтира для належної організації навчального процесу. Такі положення набувають статусу принципів навчання [3; 87].

Принципи навчання відповідно до комунікативного підходу можуть бути концептуальними і рефлексивними, які мають окремі ознаки.

Концептуальні принципи:

- Розробляються в межах теоретичної концепції
- Формулюють теоретичні положення про організацію процесу

навчання

- Вважаються «теорією думки»
- Відображають стан ідей в науковому світі
- Походять з теоретичних роздумів
- Мають загально-абстрактний характер
- Визначені теоретичною логікою
- Відповідають сучасним науково-дослідним інтересам.

Рефлексивні принципи

- Виходять за межі визначеної концепції
- Формулюють практичні рекомендації щодо організації навчання
- Вважаються «теорією дій»
- Відображають переконання викладачів
- Обирають практичний досвід викладання
- Визначаються з педагогічного досвіду
- Мають конкретний прикладний характер
- Визначені на основі педагогічної практики
- Відповідають реальним практичним потребам викладачів та

студентів [2; 19].

Різниця між цими принципами полягає в тому, що концептуальні принципи базуються на основі теорії навчання іноземних мов і опираються на науково-дослідний досвід, а рефлексивні принципи базуються на практиці та досвіді викладачів, а це означає, що вони відповідають реальним практичним потребам викладачів та студентів.

Отже, розглядаючи основні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземної мови, можна виділити три основні визначення: «про діяльнісну основу комунікативного навчання», «про формування комунікативної компетентності» і «про автентичні форми навчання». Усі ці три

принципи, які присутні у комунікативному підході до навчання іноземних мов, ми вважаємо за доцільне використовувати при побудові плану наших занять.

Література

1. Бим И.Л. Об одном из важных подходов к составлению программы по иностранному языку // Иностранные языки в школе. – 1992. – № 1. – С. 3-16.
2. Мильруд Р.П., Максимова І.Р. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземних мов // Іноземні мови в школі - 2000 - № 5. - С.17-21.
3. Пассов Е.И.. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению. - М.: Просвещение, 1991. - 223 с.
4. Swain, M. A critical look at the communicative approach (2). ELT Journal, 39(2), 1985. – P.76-87.